

Üzleti információ Észtországban

A függetlenség elnyerése óta, a korábban a Szovjetunió gazdasági érdekeinek alárendelt észt ipar jelentős fejlődésen ment keresztül. A vállalatok 90%-a magánkézbe került, és ezek túlnyomó többsége honi tőkével működik. Az átmeneti visszaesések után magára talált egy független ország, a szabad piac viszonyainak megfelelő gazdaság információs igénye egyre növekszik.

A gazdasági élet gyors változásaihoz igazodva, a Tallinni Pedagógiai Egyetem információtudományi tanszékén megkezdődött az üzleti információs szak oktatása. Az Észt Nemzeti Könyvtárban megnyílt az Üzleti Információs Központ.

A tényleges igények felmérése céljából a fenti két intézmény közös kérdőíves felmérést végzett. Az Észt Vállalatok Nyilvántartása szerint jelenleg 38 094 cég működik, nagyobb részük Tallinnban. A felméréshez a cégeket véletlenszerűen választották ki egy adattárból. A megkérdezett 250 vállalatból 230 volt tallinni székhelyű, további húszat a legsikeresebb észt cégek közül választottak. Ez utóbbiaknál azt is vizsgálták, hogy van-e összefüggés a sikeresség és a megfelelő információpolitika között. A kérdőívben többek között arra voltak kíváncsiak, hogy az egyes vezetők szerint mi az üzleti információ, melyek a szükségleteik, beszerzési forrásaik, melyek az általuk használt hordozók, és van-e külön ezzel foglalkozó szakemberük.

A megkérdezettek egyharmada válaszolt, megfelelő összetételű válaszadói csoportot képezve. (A nemleges válaszok okai: nincs idő a kérdőív kitöltésére, túl kicsi a cég ahhoz, hogy információigénye legyen stb., a kérdőívek egynegyedénél pedig a címzett nem volt megtalálható.) A válaszadók sokféleképpen értelmezték az üzleti információ fogalmát, de szükségességében valamennyien megegyeztek. Legfontosabb forrásuként a sajtót jelölték meg, továbbá a hivatalos kiadványokat és az üzleti katalógusokat. A legtöbben a személyes kapcsolatok fontosságát hangsúlyozták. Sokan kifogásolták a hazai források megbízhatóságát (pl. címtár). A legritkábban használtak a szabadalmak és a szabványok, továbbá a világon elérhető üzleti információs források adatai és a vezetői információ. A legkeresettebb hazai sajtótermék az *Äripäev* (Napi Gazdaság), amelyet az ismert svéd *Dagens Industri*val (Napi Ipar) közösen alapítottak. Fontos hazai sajtótermék továbbá a *Media Kiadó Kaubaleht* (Kereskedelmi Lap) c. hetilapja, de szinte valamennyi nagyobb helyi napilapot, továbbá külföldi üzleti folyóiratot (pl. *The Economist*) megnevezték. Az információs szolgáltatók közül az *Express Hotline*-t, az *Estonian Enterprises Register*t és a *Credit Information Register*t említették. Sok cég, elsősorban a bankok, maguk is előállítanak saját hírlevelet.

A kérdőív egy másik része azt vizsgálta, rendelkeznek-e az észt cégek a korszerű technika eszközeivel. A cégek zömének van személyi számítógépe, emellett egyharmaduk nyomtatóval és modemekkel, 14%-uk CD-ROM meghajtókkal, és 4,5%-uk mikrofilm-leolvasókkal is rendelkezik. Harmaduk tart fenn helyi hálózatot, 8%-uk folytat online keresést, és 16%-uk számára az Internet is elérhető. A megkérdezettek 18%-a az elektronikus forrásokat részesítette előnyben gyorsaságuk és kényelmes használatuk miatt, ezzel szemben 25% a hagyományos hordozókat preferálta, könnyebb kezelhetőségüket hozva fel magyarázatként.

A könyvtári szolgáltatásokat a megkérdezettek csak mintegy fele vette igénybe, és ők is csak alkalmilag, leggyakrabban a tájékoztató szolgáltatást. A nagyobb cégek intenzívebb könyvtárhasználók, mint a kisebbek, és elsősorban a nemzeti könyvtárhoz fordulnak információs igényeikkel. A könyvtárakkal szembeni tartózkodás okául azok lassúságát, a kiszolgálás körülményességét és az anyag nem elég naprakész voltát jelölték meg. Az üzletemberek nem ismerték eléggé a könyvtárakat és azok szolgáltatásait, és nem volt megfelelő elképzelésük egy információs központ feladatait illetően sem. Információs szakember vagy szolgálat mindössze a válaszadók 18%-ánál működött, további 25% a közeljövőben fogja megindítani.

Az igényelt szolgáltatások közül a legtöbben az online szolgáltatásokat, a sajtóadatbázisokat, az adatszótárakat és a referenz kézikönyveket jelölték meg. A nagyobb cégek hiányolták a testre szabott, fizetett információs szolgáltatásokat, az észt területen érdekelt külföldi cégek adatait, a naprakész statisztikákat, és különösen mindenfajta információt Oroszországról, ahonnan az csak nagyon lassan érkezik. A legnagyobb hiány a válaszadók szerint mindenesetre a céginformáció terén jelentkezik.

A könyvtáraknak erős versennyel kell szembenéznük. Számos magáncég folytat üzleti tanácsadást, így pl. az *Express Hotline*, az *Ariko MG*, a *Baltic Market Facts* stb., igaz ezek igénybevételi rátája még alacsonyabb, mint a könyvtáraké. A könyvtáraknak fel kell venniük a versenyt, mert az üzleti információ szolgáltatása jó kereseti lehetőség számukra.

A kérdőív értékelésekor azt a következtetést vonták le, hogy a nagyobb és a sikeresebb cégek nagyobb mértékben rendelkeznek korszerű információs technikával, és inkább élnek a külső szolgáltatásokkal is. Az üzleti információ terén a vezető szerep a sajtóé, de az üzletembereknek nincsenek kellő ismereteik az üzleti információról és felhasználási lehetőségeiről. Emellett nagy jelentőségű a törvényeket és rendeleteket tartalmazó kiad-

ványok szerepe is, ami érthető egy olyan gazdaságban, ahol minden a törvényesség és törvénytelenség mezsgyéjén zajlik. Egyelőre csekély az online, Internet, CD-ROM-on alapuló és a vezetői információ használatása, ami sajnálatosnak tekinthető; elkerülhetetlen az információs szakemberek képzése és továbbképzése. Emellett szükséges az üzleti információs hálózat koordinált fejlesztése is. A PHARE-program keretében már létrehoztak helyi üzleti tanácsadó központokat, svéd segítségével pedig fejlesztési központok létesültek Délkelet-Észtország részére.

A végső következtetés az, hogy Észtországban sürgős igény van a nemzeti és nemzetközi üzleti információhoz való koordinált hozzáférésre, és ezért indokolt az Üzleti Információs Központ létrehozása az Észt Nemzeti Könyvtárban.

/VIRKUS, S.-TAMRE, M.: *Business Information in Estonia*. = *FID News Bulletin*, 46. köt. 4. sz. 1996. p. 139-146./

(Simon András)

Rendezvénynaptár

5. nemzetközi BOBCATSSS szimpózium

Budapest, 1997. január 27-30.

Szervező: Magyar Könyvtárosok Egyesülete
1054 Budapest, Hold u. 6.
Tel./fax: 111-8634
E-mail: h11200mke@huella.bitnet

Info '97, 12. nemzetközi online és CD-ROM konferencia és kiállítás

Tel-Aviv, 1997. tavasz

Szervező: Teldan Information Systems Ltd.
P.O.Box 18094
Tel-Aviv 61180
Tel.: +972 3 6950073
Fax: +972 3 6956359

8. Közös Európai Hálózati Konferencia

Edinburgh, 1997. május 12-15.

Szervező: TERENA Secretariat
Singel 466-468
NL - 1017 AW Amsterdam
Tel.: +31 20 639 1131
Fax: +31 20 639 3289
E-mail: jenc8-sec@TERENA.nl

CRIMEA 97, 4. nemzetközi konferencia

Foros (Krim, Ukrajna), 1997. június 7-15.

Szervező: Organizing Committee of Crimea conferences
12 Kuznetsky Most
103919 Moscow
Tel.: +7 095 924-9458
Fax: +7 095 921-9862
E-mail: crimea97@gpntb.msk.su

Az

Országgyűlési Könyvtár

segít Önnek eligazodni a közéleti sajtóban:
naprakész számítógépes adatbázisaival:

PRESSDOK™

a magyar sajtóban megjelent cikkek számítógépes mutatója

HUNDOK

a külföldi sajtó magyar, közép- és kelet-európai vonatkozású cikkeinek
számítógépes mutatója

JOG

külföldi és hazai jogi szakfolyóiratok cikkeinek számítógépes mutatója

Az adatbázisokhoz hozzájuthat éves előfizetés keretében havi floppydiszkes frissítéssel, vagy CD-ROM-on féléves frissítéssel, vagy online lekérdezési lehetőséggel telefonon (modem) vagy X.25-en keresztül.

Eseti információkereséseket is vállalunk.

A visszakeresett cikkekről másolatot szolgáltatunk.

Dokumentációs és Információs Osztály
T.: 268-4105 Fax: 268-4853